

บทที่ 8

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา ค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เครื่องมือต่างๆ เก็บรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. การคิดคำค้นเรื่องในครั้งแรกของนักศึกษาส่วนใหญ่ เป็นศัพท์อิสระมากกว่าศัพท์ควบคุมที่ห้องสมุดใช้เป็นหัวเรื่อง
2. นักศึกษาที่ใช้บัตรเรื่องส่วนใหญ่ค้นเรื่องเพิ่มเติมจากการค้นที่ชั้นหนังสือ
3. ชื่อเรื่องของหนังสือที่นักศึกษาเลือกส่วนใหญ่เป็นคำที่ตรงกับคำซึ่งใช้ค้นครั้งแรก
4. นักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการคิดคำค้นซึ่งเป็นหัวเรื่องมาตรฐานตามที่ห้องสมุดใช้
5. นักศึกษาไม่พบหนังสือที่ต้องการเนื่องจากขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดหมวดหมู่หนังสือของห้องสมุด
6. นักศึกษาประสบความสำเร็จในการค้นเรื่องโดยใช้บัตรเรื่องและการค้นที่ชั้นหนังสือในระดับปานกลาง

ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

ตัวแปรต้น ได้แก่ คณะที่สังกัด ระดับการศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการค้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาที่เข้ามาใช้ห้องสมุดคณะตามคณะที่ตนสังกัด เพื่อค้นหาหนังสือตามเรื่องที่ต้องการ โดยการใช้บัตรเรื่องและการค้นที่ชั้นหนังสือ จำนวน 150 คน จาก 5 คณะ คณะละ 30 คน จำแนกตามคณะ ได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยี-

การเกษตร คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ รวมทั้งสิ้น 150 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสังเกตการณ์ โดยผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน โดยแยกประเด็นสำคัญเป็น 2 ส่วน คือ การค้นโดยใช้บัตรเรื่องและการค้นที่ชั้นหนังสือ มีขั้นตอนการวิจัยดังนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 สัมภาษณ์นักศึกษาก่อนการค้น ประกอบด้วยคำถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษา ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับ

ขณะที่สังกัด

ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เรื่องที่ต้องการค้นและวัตถุประสงค์ในการค้น ประกอบด้วย

คำถามเกี่ยวกับ

ระบุเรื่องที่ต้องการค้นเป็นภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษ

เพียงภาษาไทย

วัตถุประสงค์ในการค้นเรื่อง

ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์และสังเกตนักศึกษาระหว่างการค้น ประกอบด้วยคำถามซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำที่ใช้ค้น โดยให้ระบุภาษาที่ใช้ค้นเพียงภาษาไทย

ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ

ระบุคำที่คิดไว้ใช้ค้นทั้งหมด

ระบุคำแรกที่ใช้ค้น แล้วเปิดบัตรเรื่องตรวจสอบว่า

พบคำที่ใช้หรือไม่ ถ้าพบให้ข้ามไปตอบตอนที่ 2

ระบุคำที่สองที่ใช้ค้น แล้วเปิดบัตรเรื่องตรวจสอบว่า

พบคำที่ใช้หรือไม่ ถ้าพบให้ข้ามไปตอบตอนที่ 2

ระบุคำสุดท้ายที่ใช้ค้น แล้วเปิดบัตรเรื่องตรวจสอบว่า

พบคำที่ใช้หรือไม่ แล้วตอบตอนต่อไป

ถ้าไม่พบคำที่ใช้ค้นครั้งสุดท้ายในบัตรเรื่อง ให้ระบุ

วิธีที่ใช้ในการค้นเรื่องที่ต้องการ

ตอนที่ 2 ขั้นตอนการค้น ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ

การใช้บัตรเรื่อง ได้แก่

ประเภทของหัวเรื่องที่ใช้

จำนวนหนังสือและชื่อเรื่องของหนังสือที่พบจาก
การใช้บัตรเรื่อง

การใช้รายการจากบัตรเรื่องเพื่อนำไปค้นที่ชั้น
หนังสือ

เวลาที่ใช้ค้น

การค้นที่ชั้นหนังสือ ได้แก่

วิธีการเข้าถึงที่ชั้นหนังสือ

การค้นหาหนังสือแบบอื่นๆ เช่น

เดินดูตามโต๊ะ

สอบถามจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

สอบถามจากเพื่อน

สอบถามจากอาจารย์

เวลาที่ใช้ค้น

จำนวนหนังสือที่พบและจำนวนเล่มที่เลือกจากการค้น
ชื่อเรื่องของหนังสือที่เลือก

วิธีปฏิบัติหากไม่พบหนังสือที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 3 สัมภาษณ์นักศึกษาหลังการค้น ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ

ตอนที่ 1 ปัญหาและอุปสรรคในการค้น

ตอนที่ 2 ความสำเร็จในการค้น

ข้อเสนอแนะ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยกระทำโดยนำไปทดสอบกับนักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จำนวน 10 คน วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนตั้งแต่ ขั้นตอนที่ 1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนที่ 2 การขอสัมภาษณ์และสังเกตการค้น ขั้นตอนที่ 3 การใช้เครื่องมือบันทึกข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยการสัมภาษณ์นักศึกษาก่อนการค้น

การสัมภาษณ์และสังเกตระหว่างการค้น การสัมภาษณ์หลังการค้น จากนั้นนำข้อบกพร่องที่พบ คือ การระบุคำที่ใช้ค้นรวมกันทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์การใช้บัตรเรื่องได้อย่างชัดเจน และไม่สามารถวิเคราะห์การค้นที่ชั้นหนังสือได้อย่างแน่ชัด เนื่องจากการจัดเรียงบัตรเรื่องและการจัดชั้นหนังสือแยกเป็นหนังสือภาษาไทยและหนังสือภาษาอังกฤษ การแก้ไข คือ ให้ระบุคำที่ใช้ค้นเพียงภาษาไทย การวิเคราะห์การค้นจึงชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ได้เพิ่มคำถามเกี่ยวกับการวัดความสำเร็จในการค้นด้วย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

เวลาที่ใช้ในการวิจัยเป็นเวลา 3 เดือน 24 วัน ตั้งแต่วันที่ 5 กันยายน 2540 ถึง วันที่ 29 ธันวาคม 2540 ซึ่งเป็นช่วงเวลาระหว่างการศึกษาภาคต้นและภาคปลายของปีการศึกษา 2540 ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลการค้นของนักศึกษาทั้งในระหว่างเปิดภาคเรียนและปลายภาคเรียน โดยเริ่มเก็บข้อมูลเป็น 2 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1 ภาคเรียนที่ 1/2540 ตั้งแต่วันที่ 5 กันยายน 2540 ถึง วันที่ 15 ตุลาคม 2540

ช่วงที่ 2 คือภาคปลายของการศึกษา 2/2540 ตั้งแต่วันที่ 6 พฤศจิกายน 2540 ถึง 29 ธันวาคม 2540

โดยการสุ่มวันและเวลาในการสัมภาษณ์ดังนี้

คณะวิทยาศาสตร์

ช่วงที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 5 กันยายน 2540 ถึง 15 ตุลาคม 2540

ช่วงที่ 2 วันที่ 20 พฤศจิกายน 2540 ถึง 10 ธันวาคม 2540

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และคณะวิศวกรรมศาสตร์

ช่วงที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 10 กันยายน 2540 ถึง 10 ตุลาคม 2540

ช่วงที่ 2 วันที่ 8 ถึง 28 พฤศจิกายน 2540

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

ช่วงที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 11 กันยายน 2540 ถึง 15 ตุลาคม 2540

ช่วงที่ 2 วันที่ 15 พฤศจิกายน 2540 ถึง 9 ธันวาคม 2540

คณะเทคโนโลยีการเกษตร

ช่วงที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2540 ถึง 8 ตุลาคม 2540

ช่วงที่ 2 วันที่ 20 พฤศจิกายน 2540 ถึง 15 ธันวาคม 2540

และผู้วิจัยได้ใช้เวลา ในช่วงวันที่ 15 ธันวาคม 2540 ถึง 29 ธันวาคม 2540 ตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับจากคณะต่างๆ

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ร้อยละ 70 และที่เหลืออีกร้อยละ 30 ได้รับความอนุเคราะห์จากบรรณาธิการของห้องสมุดคณะที่ทำการวิจัยในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยอธิบายวิธีการเก็บข้อมูลและการบันทึกในแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ข้อมูลครบถ้วนทุกรายการ

การเก็บและรวบรวมข้อมูล แบ่งวิธีการดำเนินการออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. สอบถามนักศึกษาที่เข้ามาใช้ห้องสมุดถึงวัตถุประสงค์ของการเข้าใช้ห้องสมุด โดยเลือกเฉพาะผู้ที่ต้องการเข้าใช้เพื่อค้นหาหนังสือ

2. สอบถามนักศึกษาที่ต้องการค้นเรื่องและเลือกผู้ที่ต้องการค้นโดยใช้บัตรเรื่อง และไปค้นที่ชั้นหนังสือเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 ขอสัมภาษณ์และสังเกตการค้น

เมื่อนักศึกษานุญาตให้สัมภาษณ์และสังเกตการค้นจึงเริ่มเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 การใช้เครื่องมือบันทึกข้อมูล

1. สัมภาษณ์นักศึกษาก่อนการค้น โดยบันทึกข้อมูลลงในขั้นตอนที่ 1
2. ติดตามสัมภาษณ์และสังเกตการค้นโดยใช้บัตรเรื่องและการค้นที่ชั้นหนังสือ โดยบันทึกข้อมูลลงในขั้นตอนที่ 2 ของแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นขั้นตอนการค้นโดยใช้บัตรเรื่องรวมถึงการค้นที่ชั้นหนังสือ

3. สัมภาษณ์นักศึกษาลงการค้นสิ้นสุดลง โดยบันทึกข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 ของแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 4 รวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ ประกอบกับข้อมูลจากการสังเกต

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำในลักษณะ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ข้อมูลเกี่ยวกับ นักศึกษา วัตถุประสงค์ในการค้น การค้นโดยใช้บัตรเรื่อง การค้นที่ชั้นหนังสือ นำมาวิเคราะห์หาค่าคำตอบเป็นร้อยละ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$1.1 \text{ ค่าร้อยละของคำตอบข้อใด} = \frac{\text{จำนวนของคำตอบข้อนั้น} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบคำถามข้อนั้นทั้งหมด}}$$

$$1.2 \text{ ค่าร้อยละของคำตอบข้อใด} = \frac{\text{จำนวนของคำตอบข้อนั้น} \times 100}{\text{จำนวนคำตอบข้อนั้นทั้งหมด}}$$

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นประเด็นต่างๆ แล้วนำเสนอเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. การใช้หัวเรื่อง
2. การลงรายการบัตรและการจัดเรียงบัตร
3. การจัดชั้นหนังสือและการจัดเรียงหนังสือ
4. การบริการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย